

ئامۆژگاری ئاماھەنەبۇويەك

قىلادىمیر ئىلىتىش ئۆلىيانقۇف

و/ سەلام عەبدوللا

ئەم دىپانە لە ۸۸ئەكتۆبەر دەنۈوسم، ھىواشىم بەوە نىيە سېھى بە دەستى ھاۋپىيانى پەتروگراد بىگات. رەنگە دوابىكەۋىت، چونكە رۆزى ۱۰ ئەكتۆبەر دىيارىكراوه بۆ كاتى دامەززاندى كۆنگەرى سۆقىت لە باکور. لە گەل ئەوهشدا، ھەول دەدەم، ئامۆژگارىيەكانم بەدەم (ئامۆژگارى ئاماھەنەبۇويەك) ، بۆ ئەوهى، لە پاشاندا، سوودى لىيەرېگىن، ئەگەر بەم زۇوانە راپەرىنى پېشىبىنكرابى كىرىكاران و سەرپازانى پەتروگرادو ھەموو (دەوروپەرى) رووى دا، بەلام ئەوه هېشتىا رووى نەداوه.

ئەوه روونە، كە دەبى ھەموو دەسەلات بۆ سۆقىت بگۆيىزىتەوە، و دەبى بە ھەمان ئەو ئەندازە، بۆ ھەموو بەلشەفييەك روون بېيتەوە، كە مەزنەرین سۆز پېشىگىرى كەشىبىنانە لە نىيە ھەموو كارگەران وزە حەممەتكىشانى جىهان وەردەگىن، بە تايىھەتى لەو وەلاتانە لە گەل يەكدا دەجەنگىن، وېھ تايىھەتى لە نىيە جووتىيارانى رووسىيا. ھەر دوو ئەم خالانە زامنكرابۇن بۆ دەسەلاتى شۇرۇشكىپى پەرۇلىتاريا (يا بەلشەفيزىم، ئەمە ھەمان شتە ئەمۇق) . ئەم دوو خالە، لە سەر ئاستىكى بەرفەواندا پىزانراوه و دەمىكىشە چەسپېتىراون و پېيوىست بە باسکىردنەوە نىن.

بەلام دەبى باسى خالىك بکەين، كەوا جىيى گومانە، روون بېيت، لە تىپوانىنى ھەموو ھاۋپىيان، ئەوهش ئەمە يە: ئەمۇق، گواستنەوە دەسەلات بۆ سۆقىت، واتە، بە كردەوە، راپەرىنى چەكدارانە. ئەوه مەسەلەيەكى بەلگەنەوېستە، بەلام تا ئىستا، ھەموو، بە گۆيىھى پېيوىست لىيى وردىنەبۇن و لىيى وردىنابن. ئىستا واژھىنان لە راپەرىنى چەكدارى، واتە واژھىنان لە دروشمى سەرەكى بەلشەفيزىم (ھەموو دەسەلات بۆ سۆقىت) وېھ گشتى لە ھەموو ئىنتەرناسىيونالى پەرۇلىتارىيائى شۇرۇشكىپى.

بەلام راپەرىنى چەكدارانە شىيەتە كى تايىھەتە لە شىيەتە كانى خەباتى سىياسى، ژىرددەستى ياساي تايىھەتە، كە دەبى بە وريايىھە وە تى بپوانىن. كارل ماركس بە روونىيەكى دەگەمن ئەم بېرۇكەيە دەرىپىيە كاتى نۇوسى (راپەرىن) ئى چەكدارانە (ھونەرىكە وەك جەنگ) .

فەرمۇن، ئەمەش ھەندى لەو رىسا سەرەكىيانەيە كە ماركس لە بارە ئەم ھونەرە دايپىشتووە:

۱/ هه‌رگیز نابی یاری به راپه‌پین بکهین، کاتی دهستی پیّدەکهین، ده‌بی بپوای بتەومان هه‌بیت بهوهی که پیّویسته تا کوتایی برقین.

۲/ کۆکردنەوهی هیزیک، نۆر لە هیزی دوزمن زورتر بیت، لە شوین و چرکەی بربادەر، دەنا دوزمن شۆرپشگیران له‌ناو ده‌با، چونکه ئامادەبى لەوان باشترە و ریکخستنی ریکوبپیکترە.

۳/ که راپه‌پین دهستی پیّکرد، ده‌بی به‌وپه‌پی سووربۇون کار بکهین و بە بى چەند وچۇن، بگویزىنەوه، هەر چۆنیک بى، بۆ ھیرش کردن. (بەرگى مەركى راپه‌پینى چەکدارانەيە) .

۴/ ده‌بی هەول بدهین، لە پریکدا ھیرش بکهین و سوود لە ماوهیە وەربگرین کە هیزەكانى پەرتەوازە.

۵/ ده‌بی هەموو رۆزیک سەرکەوتىن بە دەست بھىنن، گەر بى نرخىش بى (دەتوانىن بلىن: هەر سەعاتیک، کاتی مەسەلەکە بەيەك شارىك پەيوەست ده‌بى)، لەگەل پاراستنى (سەرکەوتىن مەعنەوى) بە هەموو نرخىك.

ماركس، وانه‌كانى هەموو شۆپشەكان لە بارەئى راپه‌پینى چەکدارانەوهى بە ووشەيەك كورتكىرىدەوە (دانتون کە گەروتىن مامۆستاي تەكتىكى شۆرپشگیرانەيە لە مىژۇو: زاتىرىن، سەرلەنۈز زاتىرىن، هەمېشە زاتىرىن) .

گەر ئەم ووتەيە لە ۱۷ ئەكتۆبردا بە سەر رووسىيا جىبەجى بکهين، ئەوا مانەئى ئەوهىيە: ده‌بى لە يەك كاتدا، ھيرشىرىدىن بە سەر پتۇڭراد، به‌وپه‌پى دەسىرىدى و بەپەلە، لە دەرهەوە لە ناوهەوە، لە گەرەكى كريكارەكان و لە فىنلەندداوە، لە رفل و كرۇنىشتاتەوه، ھيرش بە سەر هەموو پاپۇرەكان بکهين، هیزیک كۆبکەينەوه کە نۆر زياتر بى لە هیزى (پارىزەرانى بۇرۇۋازى) (قوتابىيەكانى قوتابخانە سەربازىيەكان) و (ھیزى فندى) (بەشىك لە قوقان)، . . . هەند کە زمارەيان دەگاتە ۱۵ و ۲۰ هەزار پىاو (رەنگە لەۋەش زياتر بن).

ده‌بى هەرسى هیزە سەرەكىيەکەمان رىك بخەين: پاپۇرەكان، كريكاران و يەكانە سەربازىيەكان، بە شىۋەيەك کە بەھەر نرخىك بى و زيانەكان ھەرچەندىن، داگىر بکەين و بىيانپارىزىن: ۱/ سەنتالى تەلەفۇن ۲/ كارەبا ۳/ وىستىگاي شەمەندەنەفەرە / پىرەكان، ئەميان بە پلەي يەكەم.

ده‌بى جەسوورتىن كەسەكان هەلبىزىرىن (ھیزى رووبەرروو بۇونەوه) ، كريكارە لاوهەكان و باشتىرىن دەربىاوان) و لەمانە مەفرەزەي بچۇوك پىيکبەھىنن، ئەركى داگىركردىنى هەموو خالە گرنكەكان پى بىپىرىن و لە هەموو شويىنەكىشدا بەشدارى بکەن، لە هەموو ئەكتىسيونە

گرنگەکان، بۆ نموونە: گەمارودان و داپراندنی پتروگراد و داگیرکردنی به هیرشنبرنی لە بار، لە لایەن دەریاوان، کریکاران و یەکانه سەربازییەکان، -ئەم ئەرکە پیویستى بە ھونەرو زاتکردنی سی بارەوە ھەيە.

دەبى مەفرەزەگەلیک پیکبەھینەن کە باشترين کریکار لە ریزەکانى بىت و بە تفەنگ و نارنجۆك چەکدار بن و هیرشن بە سەر (ناوهندەکان)) ى دوزمن (قوتابخانە سەربازییەکان، کارەبا و تەلەفۆن، . . . هەتد) بھینز و لە ژىر درووشمى: تا دوا كەسمان دەمرىن و ناھىلەن دوزمنان تىپەپن) گەمارووی بەدەن.

ھيوامان وايە، ھىزەکان سەركەوتتووانە، راسپاردەکانى دانتۇن و ماركسى مەزن جىبەجى بکەن، ئەگەر بېيارى راپەرىن درا. سەركەوتنى شۇرۇشى رووسىيا و جىهان لە سەر دوو يا سى رۆز لە خەبات راوه ستاوه.

لە ئەكتۆبەر ۱۹۱۷ نووسراوه.

يەكەم جار لە ۷/نۆفەمبەر ۱۹۲۰ لە رۆژنامەي پراقدا، ژمارە ۲۵۰ بلاۋىكراوه تەوه جلدى ۳۴، لاپەرەھى ۳۸۶-۳۸۲

لە زمانى عەرەبىيەوە، جلدى ۷، لاپەرەھى ۳۲۳-۳۲۶

۲۰۰۲/۶/۱۳

تىبىينى: تكايىە ھەر نوقسانى يا ھەلەيەك دەبىن، ئاگەدارم بکەنەوە، بۆ ئەوەي بۆ كاتى لە چاپدانى ھەموو بەرھەمە وەرگىرماوه کانى ماركس و ئەنگلەس و لىينىن لە تۈرى كتىبىكدا، بە كەمترىن ھەلە بلاۋىكىرىنەوە. ھارىكاريتان جىڭكايى رىز و سوپاسە.

baukiprawda@aol.com